

Gospoda Vlasta Trupeljak

HRVATSKA KOMORA INŽENJERA GRAĐEVINARSTVA

Ulica grada Vukovara 271
10 000, Zagreb

Zagreb, 15. ožujka 2016.

Naš znak:II-PD160315

Predmet : Mišljenje ovlaštenog poreznog savjetnika

Poštovani,

Zatražili ste naše mišljenje na temu obavljanja samostalne djelatnosti slobodnog zanimanja ovlaštenih inženjera građevine. U nastavku slijedi naš odgovor.

Porezni propisi ne definiraju uvjete za obavljanje samostalne djelatnosti, pa tako niti uvjete zapošljavanja. Porezni propis, Zakon o porezu na dohodak, uvjetuje da osoba koja je nositelj samostalne djelatnosti, te ostvaruje dohodak od samostalne djelatnosti plaća porez na dohodak, ili porez na dobit. Prema Zakonu o porezu na dohodak osoba koja obavlja samostalnu djelatnost ne može biti u radnom odnosu u svojoj samostalnoj djelatnosti. Samostalna djelatnost isključuje postojanje radnog odnos njenog nositelja u toj istoj djelatnosti zbog činjenice što je izvor dohotka od samostalne djelatnosti potpuno različit od

izvora dohotka nesamostalnog rada. Jednostavno rečeno, osoba koja obavlja rad samostalno, ne može ga istodobno obavljati i nesamostalno.

Zakon o porezu na dohodak (NN broj 177/04, 73/08, 80/10, 109/11 - OUSRH, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13 - Rješenje USRH, 120/13 - Odluka i Rješenje USRH, 125/13, 148/13, 12/14 - RUSRH, 83/14 - OUSRH, 143/14 i 136/15) uređuje koje djelatnosti se smatraju slobodnim zanimanjima u članku 18., koji glasi:

.. (2) *Djelatnostima slobodnih zanimanja smatraju se profesionalne djelatnosti fizičkih osoba koje su po toj osnovi obvezno osigurane prema propisima koji uređuju obvezna osiguranja, odnosno djelatnosti fizičkih osoba kojima su to osnovne djelatnosti i koje su po toj osnovi upisane u registar poreznih obveznika porezu na dohodak. Djelatnostima slobodnih zanimanja osobito se smatraju:*

1. samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinara, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika i druge slične djelatnosti,

Porez na dohodak od samostalne djelatnosti na temelju podataka iz poslovnih knjiga utvrđuju i plaćaju osobe koje samostalno obavljaju djelatnost, na temelju nje su obavezno osigurane, a doprinose plaćaju prema riješenju Porezne uprave, te su upisane u registar poreznih obveznika. (članci 17. i 18. Zakona o porezu na dohodak) Porez na dobit plaća osoba koja obavlja samostalnu djelatnost na vlastiti zahtjev ili je obavezna kada ispunjava zakonske uvjete za takvo oporezivanje. (članak 26. stavak 1. Zakona o porezu na dohodak)

Postojanje same poduzetničke plaće poreznih obveznika dobitaša niti obaveza plaćanja doprinosa ne znači da taj porezni obveznik ima status zaposlenika u vlastitoj samostalnoj djelatnosti niti to može po Zakonu imati. U takvom slučaju ne postoji ugovor o radu jer su poslodavac i posloprimac ista osoba. Pojam „poduzetnička plaća“ asocira na radni odnos, jer sadrži riječ „plaća“. Plaća je pojam radnog prava, pa se mnogima čini da je to isto i „poduzetnička plaća“. Međutim, „poduzetnička plaća“ nema baš nikakve veze s radnim pravom. Ona je isključivo porezna kategorija, koja je uvedena kako bi fizičke osobe obveznici poreza na dobit od samostalne djelatnosti bili u ravnopravnom poreznom položaju s fizičkim osobama obveznicima poreza na dohodak od samostalne djelatnosti. Naime, u

sustavu oporezivanja dohotka na razinu poreza utječu osobni odbici. U sustavu oporezivanja dobiti, na razinu poreza uopće nemaju utjecaj osobni odbici. Budući da fizička osoba od samostalne djelatnosti može plaćati porez na dohodak, ali i porez na dobit, a podmirivanje osnovnih životnih potreba (zbog kojih je uveden osobni odbitak) nužnost je koja ne ovisi o obliku poreza koji se plaća, potpuno je opravdano, učinak osobnog odbitka na umanjenje porezne osnovice, uključiti i kod oporezivanja dobiti. Tako će se omogućiti da se od oporezivanja izuzme i dio fizičke osobe koja je obaveznik plaćanja poreza na dobit. Sve navedeno postiže se kategorijom poduzetničke plaće. Zbog toga je poduzetnička plaća potpuno opravdana i nužna u našem poreznom sustavu dok god postoji alternativno oporezivanje neposrednim porezima.

U poreznom smislu, ograničenje da porezni obveznik koji je nositelj vlastite samostalne djelatnosti, može biti u radnom odnosu kod drugog poslodavca, ne postoji. To znači da obavljanje samostalne djelatnosti, što se tiče poreznih odredbi, nije uvjetovano radnim odnosom sklopljenim na puno ili nepuno radno vrijeme, odnosno ugovorom o radu sklopljenim na određeno ili neodređeno vrijeme s drugim poslodavcem.

U slučaju istodobnog obavljanja samostalne djelatnosti i radnog odnosa prepreka može biti posebni propis koji uređuje obavljanje određene samostalne djelatnosti, točnije takvo ograničenje uređuje se samo neporeznim propisima.

Prije svega to je pravno pitanje iz područja radnog prava i prava trgovačkih društava. Kako je predmetno pitanje izvan djelatnosti i poslova propisanih Zakonom o poreznom savjetništvu, nismo ovlašteni očitovati se o njemu kao porezni savjetnici i zbog toga to niti ovom prigodom ne činimo. No, u namjeri da pripomognemo u jasnijem utvrđivanju za predmetnu tematiku bitnih činjenica, možemo Vam u dobroj vjeri prenijeti naše promišljanje o tom pitanju (koje ne predstavlja stručno mišljenje ovlaštene osobe) kako slijedi.

Arhitektonske i inženjerske poslove i djelatnosti u prostornom uređenju i gradnji do srpnja 2015. godine uređivao je Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji (*NN br. 152/08, 45/11, 25/13*). Sada je zamjenjen sa dva nova zakona koja su na snazi od srpnja 2015. godine: Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje (*NN br. 78/15*) koji uređuje poslove i djelatnosti ovlaštenih

osoba, te Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju (NN br. 78/15) koji uređuje ustrojstvo i rad Hrvatske komore inženjera građevinarstva.

Slijedi članak 20. prijašnjeg i važećeg Zakona koji se odnosi na Ured za samostalno obavljanje poslova i promijene istog:

Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji (prijašnji Zakon)

„Ured za samostalno obavljanje poslova projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja

Članak 20.

Ured za samostalno obavljanje poslova projektiranja i/ili stručnog nadzora građenju osniva se upisom u upisnik ureda za samostalno obavljanje poslova odgovarajuće komore osnovane prema ovom Zakonu.

Ovlašteni arhitekt, odnosno ovlašteni inženjer može samostalno obavljati poslove u vlastitom uredu iz stavka 1. ovoga članka pod uvjetom da nije u radnom odnosu kod drugog poslodavca.

Ovlašteni arhitekt, odnosno ovlašteni inženjer može u Republici Hrvatskoj imati samo jedan ured.“

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje (važeći Zakon)

„Ured za samostalno obavljanje poslova

Članak 20.

(1) Ured za samostalno obavljanje poslova projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja osniva se upisom u upisnik ureda za samostalno obavljanje poslova odgovarajuće komore prema posebnom zakonu kojim se uređuje udruživanje u Komoru.

(2) Ovlašteni arhitekt može u Republici Hrvatskoj imati ured za samostalno obavljanje poslova projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja u kojem može samostalno obavljati i stručne poslove izrade nacrtu urbanističkih planova uređenja, ako ima položen odgovarajući stručni ispit za obavljanje poslova prostornog uređenja.“

Vidljivo je, da članak 20. važećeg Zakona više ne sadrži ograničenje za ovlaštene inženjere građevinarstva i arhitekta koje je vezano za radni odnos kod drugog poslodavca, a što je u prijašnjem Zakonu bilo sadržano.

S poštovanjem,

Ovlašteni porezni savjetnik

Mr. sc. Ivan Idžojić

